Kabinetsformatie onder supervisie gouverneur zaak van groot belang

Met de uitslag van de verkiezingen van afgelopen vrijdag is bekend geworden in welke samenstelling het nieuwe parlement zal aantreden. Zowel de AVP als de MEP leveren negen Statenleden, terwijl de kleine partijen OLA, ADN en PPA elk vertegenwoordigd worden door één Statenlid. Het aantal vertegenwoordigers van elke politieke partij in de Staten is dus bekend. Welke individuele politici dit zullen zijn nog niet. De vaststelling hiervan hangt samen met een andere belangrijke Aangelegenheid, die na elke verkiezing moet plaats vinden: de kabinetsformatie. Er moet immers ook een nieuwe regering (kabinet) worden gevormd.

Aruba actueel

Gedurende een kabinetsformatie heeft de gouverneur een andere rol naast de rol die hij gewoonlijk vervult. Direct na de verkiezingen neemt de gouverneur als eerste het initiatief om uiteindelijk tot een nieuwe regering te komen. Hij nodigt achtereenvolgens de leiders van alle politieke partijen, die in het parlement vertegenwoordigd zullen zijn, uit voor een eerste gesprek.

Hetzelfde doet hij met verschillende andere functionarissen en instanties. Hierbij onder meer te denken aan de voorzitter van de Raad van Advies, voorzitter van de Staten, de fractievoorzitters van de politieke partijen en vertegenwoordigers van werkgeversorganisaties en vakbonden. Naar aanleiding van deze gesprekken en ingewonnen adviezen benoemt de gouverneur òf een kabinetsinformateur òf een kabinetsformateur, een en ander afhankelijk van de politieke doorzichtigheid van de bestaande situatie.

INFORMATEUR

De kans is groot dat de gouverneur onder de huidige omstandigheden eerst zal overgaan tot aanwijzing van een informateur, omdat inderdaad uit de adviezen zou kunnen blijken dat niet direct een regering te vormen is. De verkiezingsuitslag wijst eveneens al in deze richting. Een regering moet kunnen steunen op een zo groot mogelijke meerderheid in de Staten.

Anders gezegd: er moet een regering gevormd worden die het volle vertrouwen heeft van de Staten. Noch de AVP, als grootste partij, noch de MEP kunnen op zichzelf staand een regering vormen. Er zal een coalitie-regering gevormd moeten worden. Welke coalitie dit zal zijn is een taak voor de informateur om dit na te gaan. De informateur krijgt dan van de gouverneur de opdracht om te onderzoeken welke formatiemogelijkheden er bestaan en wie daarna tot formateur benoemd kan worden.

Op grond van dit onderzoek wijst de gouverneur vervolgens een formateur aan. De persoon van de formateur kan verschillen van die van de informateur, maar dat hoeft niet. Het is zelfs mogelijk dat de gouverneur een niet politiek actief persoon tot (in)formateur benoemd. Een andere mogelijkheid is dat de gouverneur twee (in)formateurs aanwijst.

GEWOONTEREGEL

In het koninkrijk, met name in Nederland, is het de gewoonte dat de (in)formateur(s) wordt(en) aangewezen vanuit de partij die bij de verkiezingen het grootste aantal stemmen heeft behaald. De parlementaire geschiedenis van Aruba in de Status Aparte situatie is echter nog jong. Het is dan ook de vraag of deze staatsrechtelijke gewoonteregel ook zonder meer voor Aruba geldt. Na de eerste verkiezingen van november 1985 werd deze gewoonteregel immers al niet gehanteerd, omdat door een viertal partijen een blok werd gevormd tegenover de toenmalige grootste politieke partij.

Toch is er heel veel voor te zeggen de grootste partij bij de aanvang van de kabinetsformatie de spits te laten afbijten. De meerderheid van het kiezerscorps heeft immers voor deze partij gekozen. Hantering van deze staatsrechtelijke gewoonteregel zou dus betekenen dat de AVP de (in)formatie opdracht krijgt.

Met het opzij zetten van partijbelangen en vooral ook van persoonlijke belangen, en alleen het landsbelang voor ogen, is het meest aan te bevelen te proberen een regering te vormen die de grootst mogelijke steun heeft van de Staten. Te prefereren is daarom een AVP-MEP coalitie, die immers verzekerd is van het vertrouwen van 18 van de 21 Statenleden.

De bestaande sociaaleconomische problematiek is niet gering. Slechts met vereende krachten kunnen de hotelgarantieproblematiek, de salaris-, pensioen- en onderstandskwesties, de woningbouw, de infrastructuur, het toerisme, het onderwijs, het tekort aan arbeidskrachten en de illegalenproblematiek worden aangepakt en opgelost. De aanwezige capaciteit en deskundigheid van beide politieke partijen AVP en MEP is hierbij nodig. Van ondergeschikt belang moet de verdeling van de ministersposten bij de kabinetsformatie zijn. Het landsbelang moet ook hierbij voorop gesteld worden.

VERDELING

Een mogelijke verdeling is, dat zowel de AVP als de MEP elk vier ministers leveren, hierbij de post van gevolmachtigde minister inbegrepen, terwijl de AVP, als zijnde de grootste politieke partij, het minister-presidentschap krijgt toebedeeld. Dit is de politieke realiteit van vandaag.

Een dergelijk kabinet heeft de steun van praktisch geheel Aruba (86 procent). Elke andere te vormen regering zal slechts op een zeer wankele basis te werk kunnen gaan. Welke combinatie 9-1-1, steunend op de kleinst mogelijke meerderheid in de Staten, er ook gevormd wordt, of dat nu de AVP of de MEP is met een tweetal splinterpartijen, telkens zullen de twee kleine partijen sleutelposities bekleden. Dit levert explosieve toestanden op, die vermeden moeten worden.

De praktijk van de afgelopen jaren heeft laten zien dat de kleine coalitie-partijen onevenredig veel macht bezitten voor wat betreft de door hen ingenomen portefeuille. Als voorbeeld hiervan is te geven de portefeuille Transport, Communicatie en Verkeer (waar onder luchthaven, Setar, Tele-Aruba, postkantoor en Aruba Ports Authority), die praktisch autonoom in handen is van een splinterpartij, steunend op slechts 5 procent van het kiezerscorps.

Hetzelfde is het geval gewe-est met de portefeuille Openbare Werken en Volksgezondheid. De kleine politieke partijen mogen niet opnieuw in de gelegenheid gesteld worden om politiek te bedrijven met welke portefeuille dan ook. Het gaat om verbetering en uitbreiding van luchthavenfaciliteiten en professionalisering van de bedrijfsvoering van Setar en postkantoor. Niet om het in grote aantallen kunnen benoemen van politieke vrienden en andere met de desbetreffende splinterpartij sympathiserende personen. Dat kost de overheid, dus de belastingbetaler, handenvol geld en holt deze bedrijven volledig uit.

Het kiezerscorps heeft gesproken. De AVP, als grootste partij, noch de MEP, kan alleen regeren. Er zijn vele problemen die de komende jaren om een oplossing vragen. De AVP en de MEP dragen een belangrijke verantwoordelijkheid. Met terzijdestelling van partijpolitieke en persoonlijke belangen en alleen met het landsbelang voor ogen, moeten de zaken worden aangepakt.

Deze overtuiging gebiedt de gouverneur als zodanig te handelen en in deze geest over te gaan tot de aanwijzing van een (in)formateur.

Voorlopige uitslag

Lijst individuele stemmen

ORANJESTAD — Het hoofdstembureau gaf gistermiddag de lijsten met individuele stemmen vrij voor publicatie. Als leden van de Staten zijn gekozen voor de AVP: mr Henny Eman, Watty Vos, Tico Croes, mr Mito Croes, Armand Engelbrecht, Rolly Bisslik, Marco Christiaans, Tico Kock en Glenda Margaretha. Voor de MEP: Nelson Oduber, Rudy Croes, Fredy Refunjol, Eddy Briezen, Nel de Cuba, Felix Flanegien, Roland Laclé en Ella Tromp-Yarzagaray. Voor de PPA Benny Nisbet, voor OLA Glenbert Croes en voor ADN Charro Kelly.

Na het samenstellen van een nieuwe regering zullen hierin veranderingen komen omdat minister en Statenlid twee functies zijn die niet samen bekleed kunnen worden.

De lijsten zijn voorlopig omdat stembureau 12, de Imelda Kleuterschool met voorzitter Julio Maduro, en stembureau 43, de Commandeur Abraham de Veerschool met voorzitter Lloyd Leslie, vergeten waren in het proces verbaal de individuele stemmen op te nemen. Deze stemmen moeten aan de voorlopige uitslag van persoonlijke stemmen worden toegevoegd. Dat moet nu in aanwezigheid van het publiek aanstaande woensdag geschieden, voordat het hoofdstembureau de officiële uitslag van de verkiezingen bepaalt.

Overigens had het hoofdstembureau nogal wat moeite met enige stemlokalen, waar men bij voorbeeld helemaal niet of dubbel geturfd had bij het tellen van de kandidatenstemmen. Hierdoor moest hertelling plaats vinden om het juiste aantal individuele stemmen vast te stellen. Op een stembureau te San Nicolas waren zelfs de leden vertrokken en liet de voorzitter alleen de zaken afhandelen. Dit was er dan ook de oorzaak van dat het hoofdstembureau zich afgelopen weekeinde vele uren bezighield met orde op zaken te stellen.

De individuele stemmen voor de 184 kandidaten, die aan de verkiezingen deelnamen, geven het volgende voorlopig resultaat. Hierbij zijn nog niet inbegrepen de stembureaus 12 en 43.

AVP-lijst

1.Henny Eman (5834) 2.Watty Vos (2281) 3.Tico Croes (1133) 4.Mito Croes (187) 5.Manchi Engelbrecht (287) 6.Roly Bisslik (440) 7.Marco Christiaans (405) 8.Tico Kock (305) 9.Glenda Margaretha (189) 10.Gaby Werleman (297) 11.Otty Olivieira (259) 12.Dede Ruiz (176) 13.Chibi Croes (140) 14.Mary Wever (213) 15.Dolfi Jansen (421) 16.Eddy Croes (108) 17.Willy Willems (235) 18.Duke Croes (136) 19.Hector Gonzales (58) 20.Yvonne Laclé (208) 21.Norman Roos (105) 22.Silvia Godett (169) 23.Philomena Wong (141) 24.Fichi Tromp (103) 25.Yolanda Croes (269) 26.Alonsio Geerman (128) 27.Roque Koolman (71) 28.Nocturna Arends (67) en ten slotte 29.Edwin Abath (341).

MEP-lijst

1.Nelson Oduber (4283) 2.Rudy Croes (2429) 3.Fredis Refunjol (1331) 4.Edison Briesen (635) 5.Nel de Cuba (95) 6.Felix Flanegien (352) 7.Roland Laclé (429) 8.Ella Tromp (961) 9.Booshi Wever (544) 10.Anthony Rojer (307) 11.Olivia Benschop (115) 12.Mario Werleman (337) 13.Francisco Croes (315) 14.Luis de Cuba (132) 15.Judith Tromp (127) 16.Manolo Giel (81) 17.Andrecito Bikker (79) 18.Francisco Vrolijk (135) 19.Johansson Geerman (117) 20.Bernardo Faro (81) 21.Dirk Dumfries (225) 22.Donny Pieters (88) 23.John Hessen (124) 24.Sheldon Bridgewater (68) 25.Ramon Lee (519) 26.Geraldine Ras (91) 27.Ronny Geerman (41) 28.Enty Giel (73) 29.Daniel Leo (289).

OLA-lijst

1.Glenbert Croes (1788) 2.Lily Beke (343) 3.Adri de Palm (43) 4.Marco Bislip (44) 5.Edwin Thijsen (66) 6.John Zara (53) 7.Jose Fernandez-Pedra (120) 8.Donny Daal (76) 9.Lilian Prince (45) 10.Justo Lopez (73) 11.Hubert Kock (87) 12.Herrich Lo-A-Njoe (22) 13.Ronald van de Berg (43) 14.Julio Quijada (14) 15.Arturo Werleman (38) 16.Marinus Wegereef (18) 17.Rudolph de Cuba (22) 18.Lamberto Figaroa (23) 19.Giovani Janga (11) 20.Luis Yarzagaray (12) 21.Desmond Ridderstap (14)

ADN-lijst

1.Charro Kelly (1112) 2.Pedro Bislip (130) 3.Martinus Flanegien (183) 4.Willem Vrolijk (216) 5.Marlyn Dijkhoff (22) 6.Desiree Raymond (9) 7.Edwin Everon (63) 8.Jose Kock (38) 9.Francisco Celaire (13) 10.Ethard Maduro (42) 11.Leopold Hernandis (52) 12.Calixto Sapuana (27) 13.Cornel Croes (11) 14.Francisco Solognier (9) 15.Arthur Fraser (22) 16.Emanuel Ruiz (23) 17.Thomas Dijkhoff (27) 18.Oscar de L'Isle (12) 19.Armando Boekhoudt (20) 20.Erwin Croes (30) 21.Rolando Blanco (30) 22.Rudolfo Arends (21) 23.Jose Trimon (45) 24.Eric Romano (20) 25.Felomeno Figaroa (5) 26.Angeli Tromp (27) 27.Henri de Cuba (1) 28.Guillermo Figaroa (21) 29.Franklin Ruiz (13).

PPA-lijst

1.Benny Nisbet (1003) 2.Elio Nicolaas (135) 3.Albert Kock (41) 4.Frank Zaandam (67) 5.Jacobo Hoevertsz (50) 6.Olivia Lesire (49) 7.Henk Reeberg (37) 8.Vicente Briezen (74) 9.Danny Dumfries (26) 10.Gerald Engelbrecht (27) 11.John Dijkhoff (43) 12.Filomena Francisca(53) 13.Elisabeth Pope (33) 14.John Peterson (30) 15.Romulo Geerman (29) 16.Pedro Koolman (9) 17.Nanette Alders (20) 18.Emilio Damian (7) 19.Daniel van Heyningen (40) 20.Audrey McDavid (16) 21.Juan Irausquin (17) 22.Jeff Nedd (9) 23.Glenn Noel (17) 24.Nolda Held (11) 25.Donald Thijzen (9) 26.Mario Kock (5) 27.Benancio Lampe (7) 28.Gerard Simon (30) 29.Ronny Toppenberg (28).

PPN-lijst

1.Eddy Werleman (349) 2.Ivonne Spellen (63) 3.Alberto Ridderstap (95) 4.Frank Williams (101) 5.Buchi Janga (62) 6.Jose Todd (46) 7.Faustina Frank (15) 8.Frank Schoop (25) 9.Chido Maduro (25) 10.Frank Croes (24) 11.Gilet Toussaint (35) 12.Everardo Laclé (31) 13.Anibal Janga (14) 14.Orlando Wernet (29) 15.Juan Werleman (28) 16.Eddy Maduro (15) 17.Fred Patist (1) 18.Anna-Lilian Kock (23) 19.Kenneth da Silva (5) 20.Rodney Falcon (19) 21.Merrill Robles (20).

PDA-lijst

1.Leonard Berlinski (215) 2.Frans Figaroa (32) 3.Rudy Carti (29) 4.Sixta Maduro (13) 5.Maria Broekman (6) 6.Nouel Quandus (6) 7.Roberto Croes (17) 8.Elisabeth Oduber (7) 9.Thomas Ruiz (23) 10.Alejandro Angela (13) 11.Victor Barret (11) 12.Hilario Angela (3) 13.Rudolph Helder (8) 14.Darius Wever (4).

Corona-lijst

1.Helen Lejuez (159) 2.Remy Zaandam (52) 3.Ramiro Rafael (18) 4.Mario Blume (28) 5.Norma Erasmus (11) 6.Franklin Gomez (22) 7.Danny Biemans (8) 8.Irena Dake (22) 9.William Buckley (17) 10.Nelson Held (4) 11.Johnny Cham (24) 12.Vera Schotborg (9).

Informatie van start

ORANJESTAD — Gouverneur mr Olindo Koolman heeft zaterdag het informatieoverleg voor een nieuwe regering ingezet, door gesprekken met de voorzitter van de Raad van Advies, oud-gezaghebber Jossy Tromp, en daarna met de voorzitter van de Staten, Felix Flanegien. Vandaag ontving hij ook de leiders van de partijen die in de nieuwe Staten zijn gekozen.

Vanmorgen werd de leider van de grootste partij, mr Henny Eman van de AVP, als eerste ontvangen, gevolgd door MEP-leider Nelson Oduber en vervolgens de leider van de derde grootste partij, OLA-leider Glenbert Croes. Ten slotte kwamen de leiders van de ADN, Charro Kelly, en PPA, Benny Nisbet, bij de gouverneur op bezoek.

Verwacht wordt dat de gouverneur, mede naar aanleiding van de gevoerde gesprekken, morgen of woensdag een informateur zal benoemen. Deze krijgt dan vermoedelijk de opdracht te trachten een regering te vormen die op de grootst mogelijke meerderheid in de Staten kan rekenen. Indien de informatie succes oplevert, wordt vervolgens een formateur benoemd, zodat bij opening van het nieuwe Statenjaar op 7 februari aanstaande de nieuwe regering kan aantreden.

Eerste analyse persoonlijke stemmen

AVP-leider Henny Eman behaalt meeste stemmen

ORANJESTAD — Uit de voorlopige lijsten van de persoonlijke stemmen blijkt dat AVP-leider mr Henny Eman de meeste stemmen (5834) heeft behaald. Dit is een verbetering ten opzichte van 1989, toen hij er 5107 behaalde. Verwacht wordt dat hij met de stemmen van twee ontbrekende stemlokalen boven de 6000 zal uitkomen. MEP-leider Nelson Oduber, in 1989 goed voor 4060 stemmen, behaalde deze verkiezingen 4283 rood ingevulde hokjes.

■ *Henny Eman: grootste winst*

Helene Lejuez (Corona) behaalde 159 stemmenen Eddy Werleman (PPN) 349 tegen 414 in 1989. Charro Kelly (ADN) kwam van 762 stemmen in 1989 nu op 1112 en Glenbert Croes (OLA) behaalde er 1788. Dr Berlinski (PDA) viel van 287 terug op 215 en Benny Nisbet (PPA) boekte met 1003 stemmen een vooruitgang op het aantal van 881 in 1989.

Wat de leden van de ministerploeg betreft (met tussen haakjes 1989) werden de volgende stemmen behaald: Freddys Rufonjol 1331 (1200), ing. Eddy Briezen 635 (492) en ing. Roland Laclé 429 (245). Opmerkelijk daarbij is de prestatie van gevolmachtigd minister Ella Tromp-Yarzagaray, die in eerste instantie op de vijfde plaats stond maar plaats moest maken voor de sterke kandidaat Lionel de Cuba uit Oranjestad, die slechts 95 stemmen behaalde.

Hoewel Yarzagaray deze verkiezingen als achtste werd geplaatst, verdubbelde zij haar stemmenaantal tot 961 (425). Hiertoe hebben haar beleid in Den Haag en op peil gevoerde campagne zeker aanleiding gegeven. PPA-minister Nicolaas heeft tot op heden slechts 135 stemmen tegen 158 in 1989.

ACHTERUITGANG

Statenvoorzitter Felix Flanegien viel van 525 stemmen in 1989 terug op 352. Een achteruitgang was er ook voor nummer twee van de MEP, Statenlid Rudy Croes, die slechts 2429 stemmen behaalde tegen 4707 in 1989. Een achteruitgang van 2278 stemmen voor de man die ditmaal een huilende Betico voor het televisiescherm bracht, hetgeen schijnbaar geen invloed meer op de kiezers heeft. Op de OLA-lijst is het opmerkelijk dat kandidaat nummer 3, Adri de Palm, die jaren geleden als AVP-kandidaat van de jeugd ruim 4000 stemmen behaalde, nu niet verder kwam dan 43. Ook Justo lopez, die dagelijks volle pagina's adverteerde, kwam slechts op 73 uit. OLA-kandidaat dr Lili Beke werd met 343 stemmen de tweede stemmentrekster op de OLA-lijst. Bij de AVP werd Watty Vos met 2281 de grootste stemmentrekker, terwijl de jonge politicus Tico Croes een opmerkelijk vooruitgang boekte door van 498 in 1989 nu 1133 stemmen te behalen.

Jeugdkandidaat Edwin Abath bracht voor de eerste maal 341 stemmen binnen. Bij de PDA viel het op dat ex-gezaghebber Frans Figaroa, die in het verleden altijd een goede stemmentrekker was, er nu slechts 32 behaalde. Op de PPA-lijst valt het op dat milieu-expert ing. Gerald Engelbrecht 27 stemmen en Henk Reeberg, gesteund door een groep Surinamers, het niet verder bracht dan 37. Ten slotte waren er twee kandidaten, die vermoedelijk alleen maar de stem van zich zelf behaalden: Fredrick Paptist (PPN) en Henry de Cuba (ADN).

Informatie van start

Overwinningsparade AVP met honderden auto's

ORANJESTAD — Als winnende partij van de verkiezingen heeft de AVP gistermiddag gebruik gemaakt van de vergunning om een overwinningsparade te houden. Hieraan namen ruim 2.200 auto's deel. De parade begon met enige honderden auto's bij het AVP-gebouw in Oranjestad en trok door alle districten van Aruba, waarbij zich steeds meer auto's aansloten.

Langs de wegen stonden toeschouwers met groene vlaggen te zwaaien om op deze wijze in de feestvreugde te delen. De gehele parade had een ordelijk verloop. In Santa Cruz stonden enige personen met briefjes van honderd florin te zwaaien, ten teken dat zij menen dat de kiezers van de AVP gekocht werden. Ter hoogte van Lago Heights ontstond enige stagnatie, doordat een witte tweecabine pick-up een grote hoeveelheid spijkers op het wegdek strooide en daardoor veel auto's een lekke band bezorgde. De recherche heeft deze zaak in onderzoek.

Ter hoogte van Paradera en Pos Chiquito kon een stevige regenbui de parade niet hinderen. Toen de kop van de stoet bij het San Nicolas sportpark aankwam, was de staart nog ter hoogte van de Drive Inn.

De AVP heeft aandekondigd dat een grote groep AVP-aanhangers aanstaande zondag begint met het schoonmaken van Aruba, door alle groene vlaggen en stickers te verwijderen. Dit voorbeeld verdient bij andere partijen navolging.

Onderzoek naar poging aanslag op premier

ORANJESTAD — De politie is nog steeds doende met een onderzoek naar een poging tot aanslag op premier Nelson Oduber tijdens de verkiezingsdag. Dit verklaarde Pedro Krozendijk, perswoordvoerder van de politie, vanmorgen.

Een politieman, die bij een van de stemlokalen was, kreeg het bericht door dat twee Colombianen zouden zijn ingehuurd om een aanslag op de minister-president te plegen. De agent nam onmiddellijk contact op met commissaris Lucas Rasmijn, die in overleg met de premier een verscherpte bewaking instelde. Krozendijk bevestigde vanmorgen het Amigoe-bericht dat de premier op de verkiezingsavond in verband met voorzorgsmaatregelen het voetbalstadion te Santa Cruz moest verlaten.

Het onderzoek verkeert op het moment in een status quo-situatie en de politiewoordvoerder wilde geen verdere informatie vrijgeven. Er zijn volgens hem geen nadere berichten omtrent de poging tot aanslag ontvangen. "Maar er wordt serieus aan deze zaak gewerkt", aldus Krozendijk.